EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 15.6.2010
SEK(2010) 742 v konečnom znení

STANOVISKO KOMISIE

k existencii nadmerného deficitu v Dánsku

STANOVISKO KOMISIE

k existencii nadmerného deficitu v Dánsku

UPLATŇOVANIE PAKTU O STABILITE A RASTE V SÚČASNEJ KRÍZOVEJ SITUÁCII

1. Mnohé krajiny EÚ v súčasnosti čelia deficitom verejných financií, ktoré sú vyššie ako referenčná hodnota 3 % HDP stanovená v zmluve. Toto často výrazné zhoršenie deficitu, ako aj stav zadlženosti je potrebné vnímať v kontexte celosvetovej finančnej krízy a poklesu hospodárskeho rastu v roku 2008/2009. Pôsobí tu niekoľko faktorov. Po prvé, hospodársky pokles prináša so sebou klesajúce príjmy z daní a rastúce výdavky na sociálne dávky (napríklad na dávky v nezamestnanosti). Po druhé, keďže Komisia uznala, že rozpočtové politiky zohrávajú v súčasnej mimoriadnej hospodárskej situácii dôležitú úlohu, vo svojom európskom pláne na oživenie hospodárstva z novembra 2008, ktorý Európska rada schválila v decembri 2008, vyzvala na prijatie fiškálneho stimulu. Podľa plánu by sa tento stimul mal prijať včas, mal by byť cielený a dočasný, mal by byť diferencovaný podľa jednotlivých členských štátov podľa ich postavenia z hľadiska udržateľnosti verejných financií a konkurencieschopnosti a mal by sa zrušiť, keď sa hospodárska situácia zlepší. Napokon, niekoľko krajín prijalo opatrenia zamerané na stabilizáciu finančného sektora, z ktorých niektoré majú vplyv na stav zadlženosti alebo predstavujú riziko vyššieho deficitu a zadlženosti v budúcnosti, hoci časť nákladov vynaložených na podporu z verejných zdrojov by sa mohla v budúcnosti vrátiť.

2. V Pakte o stabilite a raste sa od Komisie vyžaduje, aby začala postup pri nadmernom deficite vždy, keď deficit členského štátu presiahne referenčnú hodnotu 3 % HDP. Cieľom zmien a doplnení Paktu o stabilite a raste v roku 2005 bolo zaistiť, aby sa pri všetkých krokoch v rámci postupu pri nadmernom deficite plne zohľadňovala najmä hospodárska a rozpočtová situácia. Paktom o stabilite a raste sa takto vytvára rámec na podporu vládnych politík zameraných na rýchle obnovenie zdravej rozpočtovej pozície so zreteľom na hospodársku situáciu, a tým sa zaisťuje dlhodobá udržateľnosť verejných financií.

PRÁVNE VÝCHODISKÁ

3. V článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa ustanovuje postup pri nadmernom deficite (EDP). Tento postup sa ďalej spresňuje v nariadení Rady (ES) č. 1467/97 „o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku“[1], ktoré je súčasťou Paktu o stabilite a raste.

4. Podľa článku 126 ods. 2 zmluvy Komisia musí monitorovať dodržiavanie rozpočtovej disciplíny na základe dvoch kritérií, a to: a) či pomer plánovaného alebo skutočného deficitu verejných financií k hrubému domácemu produktu (HDP)

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6. V správe sa zohľadňujú aj „Špecifikácie implementácie Paktu o stabilite a raste a usmernenia k forme a obsahu programov stability a konvergenčných programov“ schválené radou ECOFIN 10. novembra 2009, ktoré sú dostupné na webovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

presahuje referenčnú hodnotu 3 % (okrem prípadov, keď tento pomer podstatne a neustále klesal a dosiahol úroveň, ktorá sa približuje k referenčnej hodnote; alebo ak by prekročenie referenčnej hodnoty bolo iba výnimočné a dočasné a pomer zostával blízko referenčnej hodnoty) a b) či pomer verejného dlhu k HDP presahuje referenčnú hodnotu 60 % (s výnimkou prípadu, keď sa pomer dostatočne zmenšuje a približuje sa k referenčnej hodnote uspokojivým tempom).

5. V článku 126 ods. 3 sa ustanovuje, že ak členský štát nesplní požiadavky obidvoch uvedených kritérií alebo jedného z nich, Komisia vypracuje správu. V tejto správe Komisia „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prevyšuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie."

6. Na základe údajov, ktoré predložili dánske orgány v apríli 2010[2] a po zohľadnení predpovede útvarov Komisie z jari 2010, Komisia 12. októbra 2010 prijala správu podľa článku 126 ods. 3 určenú Dánsku[3].

7. Následne, v súlade s článkom 126 ods. 4 Hospodársky a finančný výbor vydal [27. mája 2010] stanovisko k správe Komisie.

8. V článku 126 ods. 5 zmluvy sa od Komisie vyžaduje, aby predložila Rade stanovisko, ak sa Komisia domnieva, že v členskom štáte existuje alebo by mohol vzniknúť nadmerný deficit. S cieľom dospieť k záveru, či nadmerný deficit existuje alebo by mohol vzniknúť, mali by sa podľa názoru Komisie zohľadniť tieto okolnosti: i) závery jej správy podľa článku 126 ods. 3 a ii) stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru k tejto správe. Na základe týchto skutočností Komisia vypracovala niekoľko úvah týkajúcich sa Dánska.

ÚVAHY TÝKAJÚCE SA DÁNSKA

9. Podľa údajov, ktoré oznámili dánske orgány v apríli 2010, sa očakávalo, že deficit verejných financií v Dánsku dosiahne 5,4 % HDP v roku 2010, čím prekročí referenčnú hodnotu 3 % HDP. V správe Komisie podľa článku 126 ods. 3 sa uvádza, že deficit sa nepribližoval k referenčnej hodnote 3 % HDP, ale plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa by sa mohlo považovať za výnimočné v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste. Došlo k tomu najmä v dôsledku výrazného hospodárskeho poklesu v zmysle zmluvy a Paktu o stabilite a raste. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2010 sa predpokladá, že reálny HDP v Dánsku po prudkom poklese o 4,9 % v roku 2009 dosiahne v roku 2010 úroveň 1,6 %. Deficit v roku 2010 je dôsledkom hospodárskeho poklesu, ako aj stimulačných opatrení, ktoré v súlade s európskym plánom na oživenie hospodárstva prijali dánske orgány. Prekročenie referenčnej hodnoty sa však nemôže pokladať za dočasné. Podľa

---

[2] Podľa nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 musia členské štáty Komisii dvakrát ročne oznamovať plánovanú a skutočnú úroveň deficitu a dlhu verejných financií. Najnovšie oznámenie Dánska sa nachádza na webovej stránke: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite pre Dánsko sa nachádzajú na nasledujúcej webovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

predpovede útvarov Komisie z jari 2010 sa očakáva, že za predpokladu nezmenenej politiky[4] klesne deficit v roku 2011 na 4,9 % HDP. Kritérium pre deficit podľa ustanovení zmluvy nie je splnené.

10. Podľa údajov, ktoré oznámili dánske orgány v apríli 2010, hrubý verejný dlh v roku 2010 bol 45,1 % HDP. Podľa predpovede útvarov Komisie z jari 2009 sa predpokladá, že pomer dlhu sa v rokoch 2010 – 2011 zvýši zo 46 % na 49,5 % HDP, zostane však pod úrovňou referenčnej hodnoty 60 % HDP. Kritérium dlhu podľa ustanovení Zmluvy je splnené.

11. V súlade s ustanoveniami zmluvy a Paktu o stabilite a raste Komisia vo svojej správe takisto analyzovala „významné faktory“. Podľa Paktu o stabilite a raste sa tieto faktory môžu zohľadniť v krokoch, ktoré vedú k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu, len ak deficit spĺňa dvojitú podmienku blízkosti k referenčnej hodnote a dočasnosti. V prípade Dánska táto dvojitá podmienka nie je splnená. Individuálne posudzované významné faktory sa v tomto prípade javia ako pomerne priaznivé.

12. Stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru v súlade s článkom 126 ods. 4 zmluvy je v súlade s posúdením uvedeným v správe Komisie podľa článku 126 ods. 3.

ZÁVER

Monitorovanie rozpočtovej situácie v Dánsku, a najmä preskúmanie dodržiavania kritérií ustanovených v článku 126 ods. 2 viedlo Komisiu k vypracovaniu správy v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy. Vzhľadom na svoju správu a so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru Komisia zastáva názor, že v Dánsku existuje nadmerný deficit.

[4] V predpovedi nezmenenej politiky sa zohľadňuje (čiastočné) ukončenie opatrení mimoriadnej povahy súvisiacich s krízou.